

Garīgo vērtību krātuvē — pilsētas bibliotēkā Līvānos

◆ Pasaulē, kurā dzīvojam, ik brīdī mainās viss, un ik brīdī priekšplānā izvirzās jaunas vērtības, kuras pēc mirkļa jau kā vecmodīgas aiziet pagātnē, dodot vietu atkal jaunam dzīves modelim. Ikreiz šis pāmaiņas cilvēka dzīvē rada ne mazums jautājumu, atbildes uz kuriem nākas meklēt nepārtraukti. Tāpēc, kaut vai reizi mūžā, šajos meklējumos katrs no mums nonāk bibliotēkā, — vietā, kur paši cilvēki uzkrāj un glabā informāciju par visiem dzīves modeļiem dažādos laikos, ja vien viņiem pašiem neienāk prātā kāda laika vērtības bezatbildīgi iznīcināt.

Šāda garīgo vērtību krātuve jau no 1948. gada pastāv un dzīvo savu dzīvi arī tādā nelielā pilsētā kā Līvāni. Pašreizējā laikā pilsētas bibliotēkā esošās vērtības sargā, sistematizē un padara pieejamas lasītājiem, kā arī bibliotēkai raksturīgo kārtību uztur piecas dāmas — bibliotekāres Tatjana Lukina, Anna Afoņina, Taisija Fjodorova, Anna Kleina un bibliotēkas vadītāja Inta Vērđina, ar kuras palīdzību šajā krātuvē tad arī ielūkosimies.

Grāmatas, periodika un visu varošā nauda

Līvānu pilsētas bibliotēkā ir 52 902 grāmatas. Ar 1578 jauniem izdevumiem to klāsts papildinājies pagājušā gada nogalē. Katra jaunā grāmata ir vienā, lielākais divos eksemplāros. Starp tām — ļoti vērtīgi izdevumi, piemēram, Aizsilnieka «Latvijas tautsaimniecības vēsture», kas ietver visu informāciju par mūsu valsts tautsaimniecību no šī gadsimta sākuma līdz 1940. gadam.

Pašreiz trīs lielākie grāmatu iegādes finansējuma avoti ir rajona padome, kas šogad piešķir aptuveni Ls 900, ap Ls 400 bibliotēka saņēma no pilsētas domes, kuras pienākumos pašreiz vēl neietilpst grāmatu iegādes finansēšana. tomēr tā bija pērtimnā-

koša bibliotēkas lūgumam, un par to palīdzes. Agrāk grāmatu iegāde notika centralizēti caur Kultūras ministriju, bet šobrīd tā ir kļuvusi simboliska.

Grāmatas bibliotēkā nonāk arī dāvinājumu un nedaudz maksas pakalpojumu veidā. Agrāk dāvinājumi vairāk nāca no trimdas latviešiem, tagad šis avots ir izsīcis. Pirms vēlēšanām, savukārt, aktīvi dāvinātāji bija politiskās partijas — Zemnieku savienība, Tautas fronte, bet šāda labvēlība jau parādās tikai reizi trijos gados. Atsaucīgi grāmatu fonda papildinātāji ir paši pilsētas iedzīvotāji, piemēram, Ludmila Steļmaka, kura bibliotēkai dāvina ļoti labas grāmatas.

Diemžēl pilsētā nav arī daudz bagātu firmu, kas bibliotēku varētu atbalstīt finansiāli, jo lūdzēju vienmēr ir vairāk kā palīdzētāju. Tāpēc arī preses izdevumus bibliotēkai vairāk kā 650 latu apmērā pasūtīja tā pati pilsētas dome. Dažādām lasītāju gaumēm šogad būs 40 dažādas avīzes un žurnāli latviešu un krievu valodā, jo bibliotēka ir vienīgā vieta Līvānos, kur periodiku var izlasīt, un cilvēki nepiedos, ja kaut kā nebūs.

Lasītāji

1446 ir bibliotēkā pierakstīti pastāvīgi lasītāji. Tad vēl ir aptuveni 200 tādi, kuri ierodas lasīt, kad viņiem tas nepieciešams. Lasītāju reālo skaitu ir grūti noteikt, jo bibliotēkā pierakstīts viens cilvēks, bet grāmatu lasa visa viņa ģimene. Agrāk tieši krievu lasītāju bija vairāk, bet pēdējos 2 gados ir ienācis maz grāmatu krievu valodā, tāpēc arī mazāk krievu lasītāju, bet bibliotēka noteikti šo nepilnību labos.

Lasītāji Līvānu bibliotēkai ir arī no Jersikas, Turkiem un Rožupes. Bet ar Zundānu bibliotēku ir šāda prakse: viņu bibliotekāre atbrauc uz Līvāniem reizi mēnesī, paņem grāmatas, kuru nav šai lauku bibliotēkai, citreiz arī pēc lasītāju vēlmēm, aizved, cilvēki izlasa, un tad viņa grāmatas atkal atved un apmaina.

Kopumā Līvānu bibliotēku apmeklēt aptuveni 80. citreiz par 100 lasītāju dienā.

Ļoti aktīvi lasītāji ir, sākot no 16 gadiem, un studenti, sevišķi humanitāro, ekonomisko un juridisko specialitāšu. Otra aktīva grupa ir jaunieši — bezdarbnieki un pensionāri, no kuriem dažs Līvānu bibliotēkā lasa jau no tās pirmsākumiem.

Ko lasa mūsu lasītāji?

Vienlaicīgi visi grib jaunās grāmatas. Katra mēneša pirmajā sestdienā bibliotēka rīko jauno grāmatu dienu, kad visas jaunienākošās grāmatas tiek izstādītas, un cilvēki pat pierakstās rindā uz kādu no tām. Daudz lasa bestsellerus, biznesa un sabiedriski politisko literatūru. Tāpēc arī bibliotekāres cenšas iegādāt savai bibliotēkai pilnīgi visu, kas šajā jomā jauns tiek izdots.

Pagaidām vēl maz lasa svešvalodās, lai gan šādas grāmatas arī ir bibliotēkā. Cilvēki vairāk pieprasa valodu pašmācības grāmatas, biznesa literatūru un par datortehniku, mazāk daiļliteratūru.

«Drošības nauda» vai — «kā bibliotēkai grāmatu saņemt atpakaļ?»

Tie lasītāji, kurus bibliotekāres nemil, ir grāmatu nozaudētāji un bojātāji. Ir sāpīgi, ja grāmata bibliotēkā ir tikai vienā eksemplārā, un, ja to nozaudē vai sabojā, tad runa jau nav vairs par naudu, bet par to, ka šādas grāmatas lasītājiem vairāk nebūs. Ko tas līdz, ja par nozaudēto grāmatu šis cilvēks samaksā desmitkārtīgi.

No pagastu cilvēkiem, kas lasa Līvānu bibliotēkā, bibliotekāres ņem drošības naudu. Lasītājs iemaksā 2 latus, — kad viņš grāmatu izlasa, šo naudu saņem atpakaļ. Tādējādi ir vismaz kāda garantija, ka šis cilvēks nepazudīs, jo Līvānos, ja lasītājs grāmatu neatdo, bibliotekāres pēc tās aizies pie viņa uz mājām, bet uz laukiem aizbraukt nav reāli. Paši lasītāji to saprot un šādiem noteikumiem piekrīt.

Tehniskie jaun(ne)ievedumi

Laikā, kad bibliotēkas vairs nav iedomājamas bez datoriem un kopētājiem, praktiski vienīgais tehniskais nodrošinājums Līvā-

nu bibliotēkā ir pildspalva un papīrs. Bibliotēkas dāmas visus šo gadus cītīgi raksta milzīgos kartotēku kalnus, jo datora informācijas ievadišanai nav. Bet, ja tā netiks saņemta pa atsevišķām tēmām un nozarēm, tad visa periodika būs tikai makulatūra, jo 20 gadu vecās avīzēs neatradīs neko. Šo darba pusi jau neviens neredz, lasītājs redz tikai to, cik ātri bibliotekāre kartotēkā atrod viņam interesējošu izdevumu.

Bibliotēkai nav, bet ir ļoti nepieciešams arī kopētājs, pagaidām, ja ievajagas ko izkopēt, jāskrien pāri Rīgas ielai uz firmu «Livengoft».

Bibliotekāres pašas labo un iesien arī grāmatas, jo pēc tam, kad grāmatu ir izlasījuši kādi 200 cilvēki, var iedomāties, kā tā izskatās. Sūtīt grāmatas, lai tās labo un iesien profesionāļi, būtu ļoti dārgi, tāpēc atliek vien tas pats roku darbs.

Bibliotēka lasītāju ērtībām

Ja lasītāju interesē informācija, bibliotēkā regulāri ienāk «Preses Hronika», kur tiek reģistrētas visas katru mēnesi Latvijā iznākošās grāmatas un periodika pa atsevišķām tēmām. Tur ir informācija pat par speciālajiem izdevumiem, kas tirdzniecībā neparedz.

Cilvēki var iegriezties Līvānu bibliotēkā ar jebkuru jautājumu. Ja informācija nebūs sameklējama uz vietas, grāmatu var pasūtīt no jebkuras citas Latvijas bibliotēkas, protams, jāsedz pasta izdevumi.

Tie vecie un slimie cilvēki, kas paši nevar atnākt uz bibliotēku, var zvanīt un pasūtīt jebkuru grāmatu un bibliotekāres to piegādās viņiem mājās. Tas jau tika darīts pagājušajā gadā, arī šogad šī palīdzība turpināsies.

Arī visi tie pensionāri un bezdarbnieki, kas nevar atļauties abonēt preses izdevumus, var nākt uz bibliotēku un regulāri izlasīt visu periodiku, ko viņi vēlas. Vienīgais lūgums lasītājiem, — pret grāmatām izturieties saudzīgi!

Daina Kursīte